

Kiadóhivatal:

Bezerédj István-utca 5. szám.

Az előfizetési pénzek és hirdetések ide küldendők.

Hirdetések

legjutányosabb számítással, díj-szabás szerint.

Megjelenik minden szombaton.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség:

Bezerédj István-utca 5. szám.

Ide küldendők a lapot érdeklő összes közlemények.

Előfizetés:

egész évre 10 kor., félévre 5 kor.
negyedévre 2 kor. 50 fill.

Néptanítóknak,

ha az előfizetést egész évre előre beküldik, 5 kor.

TOLNAVÁRMEGYE TARSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS KÖZGAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

AZ ORSZÁGOS N. KIR. SELYEMTENYE-ZTÉSI FELÜGYELŐSÉG HIVATALOS LAPJA.

Belmunkatárs: JANOSITS KAROLY.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: BODNAR ISTVÁN.

Egyes szám ára 20 fillér.

Bankalapítások.

Az utolsó két hónapban majdnem minden hétre esik vármegyénkben egy bankalapítás. Hamarjában 5 pénzintézet alakulásáról, vagy kibővítéséről tudunk s biztos értesülésünk szerint utban van a — hatodik is.

Nincs részünk egyiknek létesítésében sem, így, mint a vármegyei események hű krónikásai, elfogulatlan bírálhatjuk, boncolgathatjuk e kérdés üdvös, avagy káros közgazdasági oldalát. Elannyira nem vezet semmi animozitás, hogy még csak névszerűt fel sem soroljuk az új alakulásokat, nem erről vagy amarról az intézetről, létrehozásának titkos vagy nem titkos okairól kívánunk elmélkedni, de magáról arról a kérdéstről: hasznot jelent-e egyáltalán a vármegye hitelviszonyaira ez a sok újabb »gründolás«?

A pénz *olcsósága* nemcsak a gazdasági fejlettség fokmérője, de egyúttal előfeltétele a nemzeti vagyonosodásnak. Hacsak véletlen, vagy időleges körülmények közbe nem játszanak, bizonyos tekintetben, axiómaképp állíthatjuk fel: mennél gazdagabb valamely ország, annál olcsóbb ott a pénz, a hitel s persze ennek nyomában nagyobb a vállalkozási kedv. Néhány évvel ezelőtt a bankbetétek kamatlábjára a gazdag Amerikában, Angliában, Német, Franciaországban maximum $2-2\frac{1}{2}\%$ volt. S utóbbi helyen, a mint olvashattuk, nem az arany, de a papírpénznek volt árszija. Ausztriában és Magyarországon azonban legalább tudunkkal a betétek kamatlábjára $3\frac{1}{2}-3\%$ százaléknál még sohasem volt olcsóbb. All tehát, hogy a gazdasági fejlettséggel arányban áll a pénz olcsósága.

Olcsóvá kell ezért tenni a pénzt, a hitelt s kész a nemzeti boldogsága! S mi által tesszük olcsóbbá? Új meg új pénzintézetek alapításával aligha — a pénzt előbb meg kell *szerezni*, kézi, gyári, mezőgazdasági ipar révén s úgy olcsul meg magától. A bankok, pénzintézetek csak közvetítők, a közvetítés pedig tudvalevőleg drága multság (ezért olvashatjuk olyan gyakran: közvetítők nem díjaztatnak!). Mennél jobban vékonyodik a pénz széteresztő csatornája, vagyis mennél kisebb valamely pénzintézet, annál drágább ott a hitel. Az Osztrák-Magyar Banknak s nagy pénzintézeteknek $3\frac{1}{2}-4\frac{1}{2}\%$ százalékra adott kölcsönei 8, sőt az irás s más mellékdíjakkal 9—10 százalékos kölcsönökké változnak, mire a kis-pénzüzetek azokkal az adókat boldogíthatják. A sok, nagyon sok pénzintézet tehát voltaképpen csak bizonyos kényelmi szempontot jelent, a közönségre *könnyebb pénzhez* jutást, az igaz — de *méregdrágán*. A bankalapítás tehát jó, vagy legalább jó volt egy időben az alapítókra, részvényesekre, de nemzetgazdasági hasznót csak ott jelent, ahol igazán szükség van a *hitelszükséglet gyors, pontos, olcsó kielégítésére*. Ha

csak azért akarunk bankot alapítani, hogy még több legyen s mert ha X. Y. bankigazgató, bankügyvéd, hát én is az akarok lenni, ily esetekben az új alapítás nem hogy haszonnal, de egyenesen kárral jár s nem hogy olcsóbbá tenné a pénzt, de megdrágítja s a helyett, hogy takarékosagra ösztönözné a népet, pazarláshoz szoktatja. Mert ne higgye azt senki, hogy a könnyen pénzhez jutás megmenti a már fülíg adós embert, sok esetben éppen ez teszi tönkre. Péter gazda birtokára, már nem ad az öreg takaréka, vagy a hitelbank, de lám szívesen hitelez a náluk sokkal kisebb, jelentéktelenebb vidéki pénzintézet. Hát hiszen éppen ez a gyönyörű *humanitárius cselekedet*, a nagyszerű *nemzetgazdasági haszon*! Az ám, csak hogy a dolognak ott a bibéje, hogy mennél *kisebb, fiatalabb* valamely pénzintézet, annál kevésbé válogathatja meg az adósait. Adnia kell, hogy megélhessen, derűre-borúra mindenkinek, de megmenti-e ez által a sok ide-oda kapkodó embert? Egy-kettőt igen, a legtöbb azonban csak egy kis levegőt kap, mint a víz felszínére kapkodó fulladozó ember, hogy aztán végkép elmerüljön. Kimerített hitellel az ilyen ember talán összebb huzta volna a bagariát, így azonban van pénz, tehát újra heje-huja-hopp s pár évre reá azonban megperdül a dob... Fictió ezért az új bankok alapításánál a magasabb emberbaráti tekintetek hangoztatása. Intézetet alapítunk, mert abból hasznót akarunk, punktum. De meg lesz-e a remélt haszon? Ha ily arányban folyik a bankalapítás, aligha. Mennél többen kanalizunk a tába, annál éhesebben kelünk fel.

Egy bizonyos, hogy a pénz olcsóbb nem lesz, sőt megdrágul. Mert a pénznek, a tőkének is meg van a saját, hogy úgy mondjuk — lélektana. A biztos, nagyobb garanciákat nyújtó pénzintézeteket keresi fel. Mennél fiatalabb s kevesebb saját vagyonnal bír egy intézet, annál kevesebb a betétje. Megkezdődik tehát a betevők fogdosása magasabb betét-kamatláb ígérettel s azután jön a kétélű visszszámítás. Egyik sem alkalmas mód az olcsó hitel nyujtására s nagyobb nyereség kiperéselésére. Sőt kockázatos, veszedelmes az intézet ekzisztenciájára. Ne vegyünk egyebet, tört volna csak ki egy világháború, vagy csak egy kis szerbveszedelem, Magyarország pénzintézeteinek jó $\frac{1}{4}$ része elpotyogott volna kimerült hitelle, csupán csak speculációra, sőt szemfényvesztésre való alapítása miatt...

Nem rajzoljuk azonban tovább a komor képet. Ismételten hangoztatjuk, hogy bennünket semminemű animozitás nem vezet egyik most megalakult, vagy megalakulni akaró intézettel szemben sem. Alapítók bizonyára jól meghányták-vetették a módozatokat, boldoguljanak tehát úgy, ahogy tudnak, mi csak figyelmeztetni kívánjuk a még utánuk *törtetni akarókat*, hogy a bank-

alapítás kivált az új adótörvény miatt ma már nem olyan busás haszonnal kecsegtető, könnyű vállalkozás. Kiváló szakértelem, nagy összeköttetés, meg aztán életerőtől duzzadó gyári ipar, fejlődő mezőgazdaság, sok-sok ipari, kereskedelmi vállalkozás kell legelsősorban is hozzá. Minálunk pedig kivált ezek az utóbbi feltételek egyáltalán nincsenek meg. Részvényeseket, egy-egy kis betét-tőkét még csak összehozhatunk, bankigazgató-aspiránsok is csak akadnak (kivált ha a szakértelem nem éppen szükséges!) busás dividendát, nagy erkőcsi, nemzetgazdasági hasznót azonban ne reméljen senki. Pénzdrágulást azonban igen. E vármegye közönségének hiteligenyét, eddigelé aránylag igen jól s olcsón elégítették ki a meglévő pénzintézetek. Egyik-másiknak hibás, rossz a vezetése, gőgös, lealázó a bánásmódja, nagyon hideg, fanyar ábrázattal rostálhatták ki a nekik arca nem tetsző, egyébként egészen jó adósokat, de mindez még nem jogcím arra, hogy gombamódra szaporítsuk a bankokat, takarékpénztárakat. Nem szabad ugyanis elfelejteni, hogy *minden újban alakult pénzintézet legalább 7—8 ezer korona évi új rezsit jelent s hogy még a részvényesek is csak nyerni akarnak*, tessék tehát kiszámítani, hogy ekkora teher-szaporulatot kibír-e Tolnavármegye hitelképessége? Mi azt mondjuk nem, mert nem annyira új pénzintézetekre, mint új, hitelképes *alanyokra* van szükség, új adósokat azonban nem gyurhatunk csak úgy könnyűszerrel a sárból. Ezért más téren keressük hazánk *közgazdasági boldogítását*, ambiciónk, nagyra vágyásunk kielégítését, tőkénk kamatoztatását. A bankalapítás terén letarolták már a rétet s legfeljebb egy-két embernek terem még rajta virág, a nagyközönségnek azonban nem.

Bizony itt volna az ideje, hogy a törvényhozás mielőbb rendezné a bankok, pénzintézetek ügyét. Sajnos, újabban a magyar összes *»közgazdasági tevékenység«* bankok alapításában merül ki... **B.**

Sportok.

A hírlapokban újabban oly rovat kezd mind nagyobb tört hódítani, amelynek régebben nyoma sem volt a nyilvánosság hasábjain. Ez a rovat: az ifjusági testedző sportok rovata. Van benne szó vívásról, uszásról, labdarúgásról és a testi tornának számos egyéb fajáról. Magunkfajta régi módi emberek, akiket csupán a politika, vagy az irodalom, avagy éppen a színház érdekel közelebbről, ajkbiggyesztő lenézéssel siklunk tova a sportok terjedelmes rovatán. Amde a fiatalságnak éppen ezen akad meg a tekintete és csillogó szeme meleg érdeklődéssel kíséri a különféle nemzetek törekvő csapatainak mérkőző tornáját. Es ezt örvendtes tünetek kell tekintenünk. Örülünk kell rajta, hogy ime, sikerült sok kísértésnek kitett serdülő ifjuságunk részére oly pályateret nyitni, amelyen ideig-óráig lerázza az iskolapadok porát és nemes hevülettel aldoz a testi erő és ügyesség nemes szenvedelmének.

Pedig, láni, nincs ebben új dolog semmi.

A századok tovarohanó árjában megint egyszer visszanezünk a multba és kétezer esztendő ködfátyolán keresztül felrajzolt lelkünkben a spárta ifjuság versengésének büszke látománya, az acélos fiatalság gyönyörű küzdelme, a győztes diadalutja s a kis sötétzöld olajág, melyet ezeknek ünneplő ujjongása tüztött a győzelemitas ifju homlokára.

Renyhe századok, tulhajtott élvhajászat, megfeszített szellemi munka elfeledtették az emberiséggel a test nevelésének szükséges voltát. Erős fajoknak korcs utódaik lettek, csenevész apró emberké, akiknek szemében a korai vég bágyadó tüze, orcáján a korai halál rózsája égett. Az emberi élet átlag-kora leszalott, mint zivatar előtt a thermometer higanyoszlopa.

Ezen segíteni kellett. Nálunk csak alig egy évtizede, hogy az ifjusági sportok — jobbára angol mintára — lábra kaptak. Eleinte idegenkedés fogadta őket. A gondos szülők aggodó szemmel kísérték csemetéik mozdulatait s feltő szeretettel intettek megállj-t!, amikor a sápadt arcok kezdtek kipirulni. Remegtek, amikor egy hűsebb tavaszi szellő érintette az ingujjra vetkőzött gyereket, vagy ha közülük egyik-másik végighempergett a porondon.

Azóta megszokták. És büszkén, dobogó szívvel nézik a fiatalság játékát, amely hihetetlenül fejleszti az ügyességet, a test rugékonyságát, a szem biztonságát, megóvja a szellem frissességét és a lélek üdeségét.

Tíz év alatt Magyarország ifjuságának fele a kávéházak és mulatóhelyek füstös levegője helyett lihegő szomjusággal szívja magába a tündőtagító, életet megmentő szabad levegőt s ezzel alapját veti egy erőteljesebb, izmosabb, fejlettebb generációnak s biztos léptekkel halad elébe egy szebb, jobb és nemesebb kornak.

Fráter Loránd dalestélye.

Még zsong bennem egy-két dallam, még hallok egy-két lágy futamot. És hallok valamit, amiből megértettem Fráter Loránd dalköltészetének és előadási modorának nagy erejét. A hangverseny után beszélgettünk egy kicsit, s akkor elmondott három verset, melyet most fog megzenésíteni. Mialatt mondta, az a benyomásom támadt, hogy akkor is dalol. Mintha már akkor benn zsongott-zugott volna a szöveg nyomán a megfelelő hang, mintha már akkor kipattanni — bontakozni kezdtek volna bensejében azok a változatok, melyekből az új dalok születni fognak, melyekből az új érzések válnak valóra. S ugy hiszem, megértettem azt is, miért hat ránk Fráter Loránd — ha énekel — mindig

új erővel, új benyomásokkal, miért találunk mindig más szint, mindig más erőt előadásában s miért olyan csodaszép az ő dalköltészetete. Mert, mintha a szöveg mondásával együtt születne és abban a percben hagyná el ajkát a dallam, mintha akkor válna csak ki a lelkéből, a pillanat hatása alatt, mintha friss érzésekkel érezné át mindig egy-egy dalát és előttünk bontogatná ki szirmai az a százlevelű — ezerlevelű csodarózsa, mely az előadás pillanatáig kinyilatlanul élt bensejében; mert, mintha fülünk hallatára, szemünk láttára ujonnan születnek meg a dal. Ez a titka az ő nagy hatásának, ezért nem tudunk szabadulni annak ható erejétől, magával ragad ez az istenáldotta művész. Hatalmába kerit bennünket a maga nagy érzéseitevel, a maga nagy érzéseinek frissességével; fájdalommal, panaszával, halk suttogásával, vidámságba csapó ragyogó kedvével, mindazzal, amiből költészetete, amiből előadási művészetete szövődik. És még valamivel hat ránk. A tiszta, a mesterkéletlen vágyak, a tiszta, nagy szerelmek, forró álmódások, büszke tagadások nagy őseréjével. Azzal az erővel, melyben a tavaszi rügyfakadástól, életbontakozástól kezdve az őszi avar hullásáig, a megadó halálig, minden benne van. Azzal az erővel, melyben az ősi természet bontogatja hatalmas szárnyát, melyben az ősi vágyak, a magyar földből kipattanó sajátos, jellegzetes vágyak rejlenek benn mélyen. S ahogy ez a két külön erő — a dal megszületésének s az ősi vágyaknak ereje — összefonódik az ajkán, ahogy megéreztetni vélünk, csak a mi szívünkkel — senki más nép lelkével nem — a rokonérzéseket, ahogy ugy adja elő őket, mintha most keresné elő lelke legmélyéből a hangokat, melyek hozzáillenek a szöveghez, a hangulathoz, ahogy bele tudja ringatni lelkünket abba az érzéki csalódásba, hogy tulajdonképpen a mi lelkünkben vette el az érzést és dalos szavával a mi gondolatainkat adja vissza nekünk, ahogy el tudja velünk hitetni, hogy a mi vágyunkból, álmódásunkból, verünk csergéséből, szívdobbanásunkból szötte meg a dalát, pedig csak ő kerit annyira saját érzéseinek hatalmába, hogy magunkénak hisszük őket: ez Fráter Loránd művészetete, ez hatásának eltagadhatatlan ereje.

És még egy kedves emlék rejlik a lelkem mélyén. Azon a vasárnapon este, a villanyfényes, a kábitó illattal teli itatott, forró, izzó levegőn keresztül, mintha napsugárt éreztem volna besurranni a terembe. Bolondos, nevető, kicsiny kis napsugár volt, mely ugyancsak a reggeli órákban szokott kipattanni a bitoros felhők közül, de most mégis itt volt. Pajzánul, aranyos csillogással játszadozott a lelkemben Diennez Oszkár játéka alatt, édes gyermekkaca-

gást hallottam, bohó paprikajancsik (scaramouche) csörgették cintányérjukat. Aztán magyar ritmusok zengenek a huron; majd a régi »Kék Duna« keringő változatai alatt, mintha susogó ettikettes párok lejtének táncukat a régi copfos Bécsben, remegő szerelmes párok, kik csak ennek a forró, érzéki Strauss-keringőnek a hangjai mellett mernek egymáshoz simulni. Amint Diennez Oszkár végig borzolgatja a zongorát, amint végtelen szeretettel játszadozik a billentyűkkel, elsuhan felettük pajkos könnyedséggel s halk sóhajokat vált ki belőle, úgy érzem, mintha az a napsugár bomlott volna színekre művész-lelkében. Ott a bibor vörös lángol, emitt az ultramarin rezeget s az a sok középük eső forró, meleg, hideg; érzéki vagy tiszta, megnyugtató szín ott nyer életet játékában, hogy a végén aztán a mi lelkünkben ismét édes, fénylő, vidám, melengető napsugárrá olvadjon egybe a sok — hurokon rezegető — szín és hangulat.

Ami bennünk kelt előre azon az estén, amit el nem felejtünk, mind ott keltek szárnyra Fráter Loránd édes nótaszavában és Diennez Oszkár zongorajátékában; ami lelkes eljen s taps felzúgott, azt az ő finom, hangulatokkal teli művészelelkük váltotta ki belőlünk.

Krammer Zsófia

Krammer János emléke.

Az érzések legszebbike, a mi a lélek nélküli élők és a legszebb művészi alkotások fölé helyezi az embert, a kegyelet érzése. Nemzetek, társadalom, családok, egyesek létének alapja a kegyelet ápolása kiváló tagjai emléke iránt.

A kegyelet, a szeretet, a hála adja kezembe a tollat, hogy helyi társadalmunk egyik volt kimagasló tagjának szívünkben élő emléket állandóan, láthatóan megörökíthessük.

Innen-onnan egy éve, hogy mindnyájunk által, de különösen volt tanítványai által a bálványozásig szeretett, egyenes, szilárd jellemű, jóságos szelid lelkű, igazságos igazgatónk, Krammer János szemét lehunyva az örök békeség honába költözött.

Tanártársai s volt tanítványai, kik még most is az általa 31 évig vezetett intézetnek tagjai, a kiváló pedagógus érdemei honorálásául díszes sírkövet és esetleg egy iskolai alapítványi ösztöndíjat a megboldogult nevével óhajtanak létesíteni.

Támogassuk őket dicséretes szándékukban, mutassuk meg, hogy a szeretet és hála szavai, mik ajkunkról gyakran elhangzanak, nemcsak frázisok, hanem igaz szívből jövő érzelmek tolmácsolói.

Hozzátok fordulok, volt tanítványaihoz,

Apró versek.

I.

Öreg béres a vén idő,
Elszántogat csendesen,
De elfelejt boronálni:
Mély barázdát ezért látni
Homlokodon... sziveden...

II.

A vakság is édes néha,
Példa rá a női nem,
Mikor megjön első ránc,
Oh azt a más arcán látja,
A magán — sohasem!

Paula.

— Nápolyi történet. —

Írta: Sero Matild. Olaszból fordította: (j. t.)

Jakab mélyen meghajolt, átvette Paula kezéből a fagyaltot, melyet az bájos mosollyal nyújtott feléje és mélyen szemébe nézve így szólt:

— Szeretem önt.
— Nem szabad engem szeretnie — felelt az minden meghatottság nélkül, tovább mosolygva.

— Miért?
— Mert van férjem — válaszolt az szeliden.
Jakab két szeméből szenvedélyes láng lövelt ki. Az asszony megállt előtte, nem látzott rajta semmi zavar, folyton mosolygott, arcán rózsapír ömlött el, gyönyörű hófehér karjai átvilágítottak a fekete csipke-ujjakon. A

fehér karon a fekete csipkék között egy gyöngyökkel kirakott karperec csillogott, mely lecsuszott egészen a csuklóig; az asszony nyugodtan toltá azt vissza a könyök fele, miközben az arról lelógó aranylánccal és drágakövekkel játszott. Jakabot felizgatta ez, idegesen verte a kis ezüst kanállal a fagyaltos tálat.

— Távozzék innen — szölt hirtelen, a harag majdnem megfojtotta. Ön utálatos, gyűlölöm önt.

Paula lehajította fejét, nem válaszolt semmit, úgy bánt Jakabbal, mint egy gyógyíthatatlan beteggel s eltávozott mellőle. Az egész társaság a zongora körül csoportosult, előtte ült egy fiatal, sápadt művész, kinek sűrű fekete haja egészen elfedte homlokát, ez kísérte egy fehérbe öltözött fiatal szép leány énekét, ki vékony hangon, leheletszerűen énekelte Bizet egy románcát. A románc keleties jellegű volt, különösen andalító hatású, majd az öröm hangjai, majd hosszú sóhaj hallatszott benne; két-három hölgy álmódozva hallgatta az éneket, fagyaltjuk elolvadt a forró keleti ének panaszos hangjaitól. Paula férje egy karszékből hintált, szórakozott tekintettel nézte felesége karcsu természetét, ki mezei virággal díszített fekete ruhában volt. A nagy szalon nagy ablakain befújt az üde tengeri levegő; az egyik ablakmélyedéshez támaszkodva, Jakab mélyen magába merülve bámulta a tengert.

Paula cigarettával kínálta vendégeit, kis keze, mellyel feléjük nyújtá a tálcát, oly fehér és finom metszetű volt, hogy Jakab érezte, miképp lágyul el gyönyörűségétől szíve.

— Bocsásson meg, — mondá neki könyörgő hangon, midőn előtte elment.

— Barátom, nincs mit megbocsátanom, — mondá Paula könnyedén.

— Én olyan brutális vagyok, ön meg oly jó.

— Nem, nem — válaszolá Paula, miközben hátra lépett.

— Ön soha sem marad mellettem — mondá Jakab szomorú hangon.

— Nem tehetem barátom; az urak rá akarnak gyujtani. Lám, férjemtek sincs szivarja...

Ezzel könnyű léptekkel ellebbent s férjének nyújtotta a szivardobozt. Ez a boldogságaról biztos, megelégedett ember tekintetével nézett rá, lassan válogatott a szivarok között, miközben ujjai feleségének ujjával érintkeztek. Mindkettő oly szép, oly fiatal, annyira egymáshoz illő volt, hogy barátaik úgy tekintették őket, mint boldog jegyes párt. Jakab az erkélyhez támaszkodva nézte e jelenetet, eisápadt, két-három lépést tett feléjük, de Paula lassan, feltűnés nélkül hozzá ment:

— Az ön szivarja elaludt, nem akar rágyujtani?

— Nem fél ön? — mondá az fogait összeszorítva, miközben ajkain barátságos mosoly játszadozott, — nem fél ön, hogy megölöm férjét?

— Elaludt a szivarja...

— Meglássa, meg fogom ölni.

Paula arca komoly lett, szó nélkül etávozott mellőle, mintha valami fájdalmas dolog érintette volna. Az egész társaság bókjaival halmozta el Sophie kisasszonyt, ki akkor végezte be az Arab vendéglátó leány bícsuját, s aki szomorú, melankólikus mosollyal fogadta a bókokat.

— Tetszik önnek Bizet? — kérdezi Jakabtól, ki a többi vendég közé vegyült.

— Bizet? — kérdezi az bámulva.

— Igen, azt kérdelem, szereti-e?

— Nagyon — felelt az szórakozottan.

A fiatal leány meglepetve nézett rá és ismételte a románc első szavát:

»Minthogy semmi sem tart téged vissza.«

százakhoz, ezrekhez, kik a tudás magvát az élet küzdelmeihez, a fáradságot nem ismerő tetterőt, lelkiismeretes kötelességtudást, a becsületesség szeretetét Tőle sajátították el, emlékezzetek meg az ő áldásos működéséről s járuljatok hozzá hacsak fillérekkel is emlékének méltó megörökítéséhez.

Adományok Holub János polg. isk. igazgató urhoz, esetleg hozzám címezendők.

A beérkező adományok hirtalpig nyugtáztatnak.

Szekszárd, 1909 évi május hó 12-én.

Eisler Manó

városi állatorvos.

HIREK.

A gyermek-nap jövedelme.

A folyó hó 1. és 2-án megtartott gyermek-nap jövedelmének elszámolása: Az urnákba befolyt 584 korona 53 fillér. **Adományok:** gróf Apponyi Géza 100, Obernig Károly 5, Fischl Lajos 4, dr. Steiner Lajos 3 korona. Gyűjtőveken: **Triebler Ilona gyűjtőjén:** Kurz Vilmos 1, Mayer Andrásné 1, Adler Jánosné 1, Schneiderbauer Józsefné 1, dr. Abersz Rezsóné 1, dr. Hangel Ignácné 2, dr. Sass Istvánné 1, összeg 8 korona. **Linhart Hilda jén:** Fekete Hugó 0-50, N. N. 1, Tüskei kertész 0-50, Kelemen Károly 0-40, N. N. 0-50, Leopold Mihály 2, Friedman Béláné 0-40, N. N. 0-40, Krausz Nándorné 1, Waldman Rózsi 1, Miklós Aladár 0-50, dr. Pártos Gyula 0-50, Bondy Lipót 1, Fischhof Kornél 0-50, Fischhof Sándor 1, N. N. 0-40, Joób Imréné 1, N. N. 0-40, Fleischer Frida 0-50, N. N. 0-50, N. N. 0-60, Reich Árminné 1, N. N. 1, N. N. 0-50, Eisler 0-50, König Géza 0-50, Spatz M. 1, Lakos Adolf 1, Linhart Ignácné 0-50, Linhart Hilda 0-50, összeg 21-10 korona. **Bajó Jánosné jén:** Bajó János 2 korona. **Schneider Jánosné jén:** N. N. 0-50, Takács Gyula 2, Schneider Jánosné 2, összeg 4-50 korona. **Wigand Janka jén:** Krausz Nándor 0-60, Krausz Mórné 0-20, N. N. 0-20, dr. Döry Jenő 10, Wigand Janka 1, összeg 12 korona. **Salamon Bözsike jén:** Telkes 1-50, K. O. 0-30, N. N. 0-20, König Géza, 0-20, dr. Gulyás 0-50, ifj. Eibach Ödön 1, Krammer József 0-50, Wachtel 0-20, Salamon D. 1, Sarkady Andor 1, Kron Annuska 0-20, Parrag Márta 0-20, Leitersdorfer Aurél 1, N. N. 0-40, Müller 0-22, dr. Abay 0-20, Fischer Imre 1, N. N. 0-20, N. N. 0-20, N. N. 0-40, Seiner Juliska

0-30, Valaki 0-50, K. I. 0-60, Salamon Erzi 0-50, Krausz N. 0-50, N. N. 0-30, N. N. 0-30, Markovits 1, Hirschfeld Miksa 0-20, Rodosy Simon 1, Hirschler 0-20, Schmideg 0-30, N. N. 0-50, N. N. 0-50, Bözsitől Bözsinek 1.—, Szeghy Sándor 1.—, N. N. 0-50, Spitzer Gyula 5.—, Leicht Lajos 2.—. Összesen 26 K 52 t.

Rácz József jén: Mayer János 10, Fischhof Jakab 5, ifj. Glantz Miksa 2, Mutschenbacher Ödön 2, Scholtz Gusztáv 2, Fischhof Kálmán 2, Fischhof Károly Fia 2, Elkán Ármán 2, Pirnitzer József 5, Schlesinger Ignác 5, Seiner Lipót 3, Fritz Gyula 2, Szási Rozsi 1, Gauzer Ádám 4, Schneller Henrik 1, Strasser Béla 1, Tüskei kertész 1, Salamon Testvérek 5, Eszterbauer M. 2, Gyüzü Erzsike 1, Müller Testvérek 8, Fekete Hugó 5, Horacsó Sándor 1, Börsök József 1, Kovács Mariska 1, Miklós Aladár 2, Hradek Lajos 1, Burka Ferenc 1, Mehrwerth Ferenc 5, Herczeg Mór 1, Salamon Jakab 2, Franek J. 1, Bondy Lipót 1, Tóth Gyula 1 korona. Összesen 89 korona.

Hoffmann Sándorné jén: Hoffmann Sándorné 2, Tóth Henrik 1, Hoffmann Sándor 1 kor. Összesen 5 kor.

Röm. kath. olvasókör jén: Szabó Géza 1 kor., N. N. 50, N. N. 50, Stokinger 50 fillért. Összesen 2 kor. 60 fillér.

Boross Zoltánné jén: Jasek Sándor 2, Parrag Józsefné 1, Parrag József 1, Bakay Dezsőné 1, Bakay Dezső 1, Boross Gyuláné 1, Buday Mari —40, Moudry Hugó 1, Haidekker Károly 1, Boross Zoltánné 1 kor. Összesen 10 kor. 40 f.

Holub Jánosné jén: Majer Jánosné 1, Holub Jánosné 2, N. N. 2, összeg 5 korona.

Bodnár Istvánné jén: Nits Istvánné 2, Salamon Iván 1, Bodnár Istvánné 2, összeg 5 korona.

Dr. Káldy Gyuláné jén: Salamon Iván 1, Döry László 1, Sonnewend Frigyes 1, Soltz tanácsos 1-10, Brey Imre 1, N. N. 1, dr. Tanárky Árpád 2, Perlaky Józsefné 1, dr. Herman Béla 6, Beöthy Károlyné, 1, Tomcsányi Lajos 2, Káldy Gyuláné 1 korona, dr. Borostyán Sándor 40, N. N. 10, Calville Frigyes 20, Franeri 20, N. N. 21, Névtelen 20 fillér. Összesen 20 kor. 51 fillér.

Dr. Leopold Kornélné jén: Szász Andor 2, Honig Ilona 2, N. N. 5, N. N. 1, N. N. 1, L. K. 2 korona. Összesen 13 korona.

A megmaradt italok eladásából befolyt 51 korona 80 fillér.

Ingyen munkákat teljesítettek és adományokat küldtek: Molnár-nyomda részvénytársaság,

Fischhof Jenő asztalos, Csötönyi Bálint festő, Kramer Vilmos 100 képes levelező lap, Molnár-nyomda 500 képes levelező lap, Schaffer Terike kézimunkát, Majtényi József cukrász.

Az összes bevétel volt: 972 korona 96 fillér. Evvel szemben virág, sütemény, cukorka, zenekarok, napszám és egyéb beszerzésekre kiadások: 552 korona 53 fillér. A központba beküldött 420 korona 43 fillér. Az elnökség hálás köszönetét fejezi ki ez uton a közreműködésért a hölgybizottságnak, a hálás adakozóknak és mindazoknak kik a jövedelem gyarapításához közreműködtek.

Rácz József

— **Törvényszéki elnöki kinevezés.** A király Günther Antal igazságügyminiszter előterjesztésére Böhm Alajos dr. budapesti ügyszéki ügyészt a közigazgatási bíróvá kinevezett Kardos Kálmán helyére az egri törvényszék elnökévé nevezte ki. Az új törvényszéki elnök egy évtizeddel ezelőtt Szekszárdon mint alügyész működött.

— **Athelyezések.** Ács Mihály simontornyai pénzügyőri szemlést hasonló minőségben szolgáló Tamásiba helyezték át. Helyébe Schwarczkopf Alajos bonyhádi pénzügyőri szemlést helyeztetett át.

Kraker Ferenc magyar államvasuti hivatalnokot Simontornya vasuti állomásról Balotonyódra helyezték át. A Simontornya község társadalmi életében közkedvelt hivatalnok távozása alkalmával barátai szűkebb körű társasvacsorát rendeztek.

— **Hivatalvizsgálat.** Hazslinszky Géza kir. törvényszéki elnök e héten teljesítette a gyónki kir. járásbírósnál a szokásos vizsgálatot. A kitűnően vezetett járásbírósnál a legnagyobb rendet találta.

— **Hivatal elfoglalás.** Dr. Bernáth Béla paksi szolgabíró hosszabb szabadságáról visszaérkezett és hivatalát e hó 10-én elfoglalta.

— **Iskolalátogatás.** Füleki József győri fa-és fémipariszkolai igazgató e hó 10-én megvizsgálta a paksi iparostanonc iskolát és a tapasztalt rend és eredményes munkálkodásért a tanári karnak elismerését fejezte ki.

— **Uj állatorvos.** Simontornya községben Freitag Jenő okleveles állatorvos — volt katonai állatorvos telepedett le.

— **Pályanyertes szekszárdi tanár.** A budapesti kir. tudomány egyetem által a bölcsészettudományi karon az 1908/9. tanévre a hazai történelemből: «Istvánffy Miklós, Historia Regni Hungariae forrása és hitelessége» című

De Jakab gondolataiba mélyedve, nem is hallotta.

«Isten veled szép idegen», fejezte be Sophie halkán.

A zongora körül hangos kacaj hallatszott. A fiatal zongoraművész, ki nem rég jött vissza Londonból, ebbszélte nápolyi barátainak, hogy az angol asszonyok és misszek mily makacs-sággal akarták megtanulni az olasz költőies románcokat; utánozta mozdulataikat, arcfintorításait a délvidéki elevenségével, ki bosszút akar állni azért a sok ködért, melyet oly nehezen türt el londoni tartózkodása alatt. Mindenki nevetett, főleg Paula férje. Paula pedig hol kinyitotta, hol becsukta fekete selyem legyezőjét, melyre egy fantasztikus, holdvilágos éji tájkép volt festve. Jakab, ha már nem beszélhetett, legalább nézte Paulát; nézte olyan szuróan, merre, hogy a fiatal asszony kétszer, háromszor is megrezdült s fáradtan lecsukta szeméit. De a férfi mit sem vett észre, tovább is mint egy hipnotizálva, merően rámereszté szeméit. Az asszony pedig hogy szabaduljon a szuró tekintettől, egy természetes mozdulattal nagy legyezője mögé rejté el arcát. Most nem látott mast Jakab, mint a virággal diszitett fényes ruhát s a picit fehér kezét, mely a legyező nyelével játszott; az arcot elfedte előle a fekete selyem legyező.

Mindenki kacagott a zongoraművész előadásán, csak Jakab szeméi teltek meg könnyekkel. Sophie édes, melankolikus mosolylyal figyelt reá.

Egyszerre csak a tengerre nyíló nagy ablakon egy mandolin lágy hangja hallatszott be; a kacaj elnémult, mindenki elhalgatott. A zene közeledett, a társaságot az édes ének kicsalta az erkélyre.

A tenger fekete volt, mint a sötét éjszaka; a csillagok igen magasan ragyogtak a sötét égboltozaton. Egy csónak ringetözött a vizen;

elején vörös fákyfa fénylett, melynek lángja a vízből visszatükrözött; a csónakból egy mandolin hallatszott, de semmit sem lehetett megkülönböztetni; valami fehérlett ott, mintha női ruha lett volna. A csónak vörös lámpája is visszatükrözött a vízről, a mandolin kesergett, a fehér alak mozdulatlanul ült, a csónak pedig haladt, haladt... Az erkélyen levők mély csöndben voltak.

— Ime egy élő románc, — szakította meg a csendet a zongoraművész.

— Egy szerelmi kettős, szólt egy fiatal ember.

— Ne zavarjuk őke, suttogá halkán Paula.

— Hé, csónakázók! — kiáltott fel Paula férje, csakhogy ellentmondjon feleségének. — Jó éjt, jó éjt, mulassatok jól!

Erre valamennyien karban ismételték: — Jó éjt, jó éjt, mulassatok jól!

A vörös fákyfa azonnal a tengerbe merült és kialudt; a mandolin elhallgatott, a bárka eltűnt a csendes sötétségben.

— De büszke szerelmesek! kiáltá Paula férje.

— Boldogok! — mondá Jakab.

— Miért irigyeljük őket? — szólt a zongoraművész. Nápoly kikötője tele van csónakkal, hazai fehér ruhával...

— Utcái pedig tele vannak mandolinistákkal, — szakította őt félbe Paula férje.

— Mit ér a csónak, mit ér a fehér ruha és mandolin: szeretik egymást és én irigylenem őket.

— Milyen szentimentális, milyen érzékeny! — jegyezte meg néhány hang.

— Hiszen a szerelem olyan szép, — mondá Jakab a meggyőződés hangján.

— Istenemre, nagy felfedezés! — kiáltá Paula férje.

— Házasodjék meg, — mondá a zongoraművész.

— Meg kell házasodnia, — mondá gyöngéden az asszony.

— Meg kell halnom, — suttogá mély hangon Jakab.

Közben a társaság visszament a szalonba, megbeszéltek, hogy holnap egy tengeri kirándulást tesznek két hajóval, zenével.

— Nem volna jobb megvárni, míg holdvilág lesz?

— Egy világért sem, a holdvilágos kirándulások nagyon közönségesek, hiszen az embernek akkor semmitől sem kell félnie, mindent egészen jól lát; jobb lesz sötét éjjel menni, mint a szerelmesek csónakja! — Az asszonyok ebben a véleményben voltak; a férfiak ajánlották, hogy vacsorát is vigyenek magukkal. Az ajtó küszöbön Paula messziről így szólt Jakabhoz:

— Ön is résztvesz a kirándulásban?

— Nem, nem; hallgasson meg... dadogá az elfojtott hangon.

De Paula már kiment az erkélyre. Néhanyan a hazamenetelről kezdtek beszélni és hogy a társaság még egy kissé együtt maradjon. Sophie újból énekelni kezdett, a l'Ombre valcert, de édes kis hangja nem tudta érvényre emelni e komoly darab összes szépségeit, úgy adta elő, mintha sirna s a valcer, mely egy szegény leány panasza, valóban úgy hangzott, mint a fájdalom zokogása.

— Adja vissza legyezőmet, — mondá Paula Jakabnak, ki egyedül maradt vele az erkélyen.

— Nem, ha meg nem hallgat, — válaszolt az ajkaihoz szorítva a legyezőt.

— Adja vissza legyezőmet, — ismétlé az szeliden, de határozottan.

— Hallgasson meg, hallgasson meg, esküszöm önnek, nagyon komoly...

Paula belépett a szalonba a nélkül, hogy válaszolt volna. A szolgák ezüst tálcan jégbe hűtött malaga bort hordtak körül, a háziasszony mindenkiről gondoskodott nyugodtan, mosolyogva. Mikor háziasszonyi teendőit elvégezte,

lenségről adnak hirt. A szekszárdi származású Hirling József, volt váci egyházmegyei, utóbb trophi magyar katolikus lelkész Newyorkból haza akart utazni hiveihez; de a központi pályaudvar helyett az azzal átalellenben levő Belmont szállodába tévedt, hol csak a 3 ik emeleten vette észre tévedését. Itt maga akart a liften leereszkedni, de mert azzal banni nem tudott, lezuhant a pincébe. Beszállították a kórházba, de pár napi szenvedés után meghalt. Temetésén megjelentek az összes newyorki magyar papok. Az elhunyt unokaöccse volt dr. Hirling Ádám volt polgármesternek. Tolnán özvegy édes anyja gyászolja.

— **Esküvők.** *Koncz* Ferenc szekszárdi nyomdász múlt vasárnap délután vezette oltárhoz szekszárd-belvárosi rk. templomban *Lenygyel* Sylviát. — *Weisz* Miksa nagykanizsai kereskedő múlt vasárnap esküdtött örök hűséget ifj. *Spitzer* Lipót dunaföldvári cementgyáros leányának, *Rózsikának*. — *Scherer* József ácsmesternek vasárnap volt esküvője *Pekari* János ácsmester, városi képviselő leányával. — *Balog* Imre borbélymester hétfőn kelt egybe *Michli* hancz Juliskával. — *Gyűszű* István tolnavideki takarékpénztári könyvelő ma délután tartja esküvőjét, *Bátaszéken* *Báter* Lenkével. *Nagy* István tolnai polg. takarékpénztári könyvelő f. hó 18-án tartja esküvőjét, Tolnán *Bucher* Teruskával.

— **Palugyay József — udvari tanácsos.** A király Zichy Aladár gróf, a király szeméye körüli miniszter előterjesztésére Palugyay József bornyagykereskedőnek, kit nagy borvásárlásai révén a mi vidékünkön is sokan ismernek, a borkereskedelem, valamint általában a közügyek terén kifejtett közhasznú tevékenységével szerzett érdemeinek elismeréséül a m. kir. udvari tanácsosi címet adományozta. Palugyay 1865-ben személyesen beutazta Kelet-Indiát, az Egyesült-Államokat és Mexikót és mindenütt sikertelen piacokat teremtetni a magyar bor számára. 1885-ben a király a Ferenc-József renddel tüntette ki Palugyay Józsefet. Lipót belga király a Lipót-rendet, Vilmos német császár a vörös Sas-rendet adományozta neki, Mexikó tiszteletbeli konzuljává tette. Palugyay József most is minden tudását és munkarejét a magyar borkereskedelem fejlesztésének szenteli és sokat tett városának, Pozsonyának érdekében is.

— **A magyar Hymnusz áldozata.** Többször megemlékeztünk a Julián-egyesület derék munkájáról, de hogy mennyire szükséges a jogvédelem a Szlavoniába szakadt magyarságnak az alábbi vérlázító eset igazolja a legfényesebben: A horvátok féktelen magyargyűlöletének sajnálatos áldozata akadt újból egy jóra való magyar tanító személyében, aki Sid szlavoniai községben a Julián intézet által fentartott magyar népiskolában apostolkodott az ottani magyar gyermekek magyarságának fentartása körül. Henrik Ernő még csak 21 éves volt és az őstől kezdve tanított ott, igen természetesen magyar hazafias szellemben. A község horvát-ajkú lakosai már régebben rossz szemmel néztek Henrik Ernő magyar tanítását és egy ízben már meg is támadták a tanítót az erdőben. Akkor kisdud tanuló siettek a tanító segítségére. Ujabbban a Hymnusz éneklésére tanította növendékeit, ami annyira felbőszítette a horvát szülőket, hogy gyermekeiket kivették az iskolából, amiről a tanító az újvidéki tanfelügyelőnek jelentést tett. Amint Újvidékről hazatért, est 6 órakor a község csendes utcájában lelőtték. A meggyilkolt tanító fia volt Henrik János szegedi m. v. főellenőrnek, kihez gróf Széchenyi Béla koronaőr, a Julián-egyesület elnöke meleg-hangu táviratot intézett.

— **Szabadlára helyezett könyvelő.** *Somogyi* Izsót, a szekszárdi villanyos telep könyvelőjét — amint annak idején megírtuk — a szekszárdi kir. törvényszék vizsgálóbírója, a Siemens és Halske cég feljelentésére *Tam* Ferenc pénzbüszedővel együtt, egy pár ezer koronányi összeg elikkasztásának gyanúja miatt, vizsgálati fogságba helyezte. Az azóta megejtett hivatalos nyomozás nem talált kétségtelen bizonyítékot a bűnösség megállapítására, ezért *Tam* Ferenc pénzbüszedőt már öt nappal ezelőtt, a letartóztatott könyvelőt pedig csütörtökön szabadlára helyezték. A vizsgálatot tovább folytatják.

— **A dombóvári Erzsébet kórház.** A dombóvári vörös kereszt fiókegyelet kitarító szorgalommal folytatja a gyűjtést abból a célból, hogy a tervebe vett Erzsébet-kórház építését mielőbb megkezdhesse. A szép humanitárius eszmének egyik leglelkesebb felkarolója Döry Józsefné szül. Geiszt Irma, ki a kórház részére tizezer

koronát ajándékozott és erről most a következő alapítólevelet állította ki: „Alapítólevél. Alulírott jobbaházi Döry Józsefné szül. Geiszt Irma a Magyar szent korona országai örökösország egyesületének dombóvári fiókegyeleténél az általa építendő Erzsébet királyné nevet viselő kórház javára 10.000, azaz tizezer koronával alapítványt létesít, melyet már nevezett egyesületnél le is fizettem. Ezen alapítványnak rendeltetése, hogy örök időn át nevémet viselje mint külön ágypalás a fenti tőke kamataiból egy beteg a nevezett kórházban mindaddig gyógykezeltesse, teljes ápolásban és ellátásban részesíttesse, a meddig a fenti tőke utáni kamatok arra elégségesek. Etelemben én jelölöm ki a beteget, ki azt élvezni fogja. halálom után első sorban a jobbaházi Döry-család tagjait illeti a jog igénybevéni az ágyalapítvány használatát. Az alapítvány törzsvagyona a fentemlített fiókegyeletnek adatott át, ennek kezelése és kamatainak felhasználása tehát az ő hatáskörébe esik. Azon esetben, ha magyar szent korona országai örökösország egyesület dombóvári fiókegyelete, illetve az általa építendő kórház működését beszüntetné, úgy az alapítvány a magyar szent korona országai örökösország egyesületére szálljon. Kelt Dombóvárott, 1909. február hó 25-én. Döry Józsefné szül. Geiszt Irma s. k. Előttünk: Molnár Pál s. k. Csullag Mihály s. k.» A dombóvári Erzsébet-kórház alapja oly szépen szaporodik, hogy rövid néhány éven belül hozzákezdhetnek a kórház létesítéséhez.

— **Önként jelentkező jegyző.** *Linka* Károly állásától felfüggesztett faddi jegyző működési ideje alatt különféle munkadíjakat szedett fel, bélyegköltésekkel együtt, de a munkát nem teljesítette s ezenkívül valami 75 koronányi eb-adó pénzt is elsikkasztott. Ezekért büntető eljárás tétetett ellene folyamatba. A tehetséges, jobb sorsra érdemes ember sejtve, hogy reá amugy is letartóztatás vár, pénteken este önként jelentkezett *Fischer* Imre kir. ügyésznél, így most a kir. ügyészségi fogházban várja büntetését.

— **Uj tonnis pálya** Pakson a mádi Kovács féle kerthelyiségben egy új tonnis pálya épült a paksi fiatalság szorakoztatására.

— **A nyugdíjas öreg honvédek száma.** A kormányhoz érkezett hivatalos jelentése szerint az 1907 év végén az 1848—49-iki honvédek közül egy tábornok, 18 törzstiszt, 617 tisz, végre 7192 altiszt és köztiszt kapott nyugdíjat.

— **Üres fogházörmesteri állás.** A szekszárdi kir. törvényszéki fogháznál fogházörmesteri állás van üresedésben. A pályázati kérvények 1909. évi június hó 8-ig a kir. ügyészség vezetőjéhez címezve nyújtandók be.

— **Agyonitatot gyerek.** *Koczka* József pálfai lakós 11 éves József nevű fiát *Kardos* Miklós pálfai lakós korcsmajában a vendégek annyira leittatták, hogy görcsöket kapott s másnap meghalt.

— **Tolvaj fényképészeged.** *Ullreich* Mihály fényképészegedet, a ki Szekszárdon *Szigeti* J. és *Szabó* J. fényképészek kárára 1908 évben lopást követett el, Szombathelyen elfogtak s Szekszárdra kísérték.

— **Pécsi vívó versenyző Budapesten.** A nemzeti vívó klub péntek, szombat és vasárnap tartotta meg országos vívó versenyét Budapesten, amelyre az ország minden részéről a legkitűnőbb amatőrök, úgy a budapesti mesterek legjobb tanítványai neveztek. Pécsről a versenyben *Sebesztha* Imre, a 19. honvédegyezred hadnagya vett részt, aki a döntő versenyen első lett megnyerve a Józsefvárosi Kaszinó tiszteletdíját: gyönyörű kivitelű ezüst cigarettatárcát és nagy ezüst érmet kerettel.

— **A Ferenc-kórház tolvaja.** *Szabó* Mihály, a Ferenc-kórház volt szolgálója folyó hó 10-én szabadult csak ki a helybeli fogházból, a hol a kórház és *Dr. Maraven* Brutusz kárára elkövetett lopásért kiszabott 2 havi fogházbüntetését töltötte. Szabadulásakor csak 14 fillér pénze volt és így nem igen költhetkezhetett. Este azonban a kórházba egy ablakon bemászott, hogy a *Dr. Maraven* Brutusz orvostól ellopott s ott elrejtett 100 koronát végre magához kaparinthassa, ami sikerült is. Innen az Almási-féle vendéglőbe ment, ahol két adag pörköltet evett s borozott, majd a nagyvendéglői másod házi szolgálóval a Magyar-féle vendéglőbe látogatott el, ahol *Szabó* 6 liter bort fizetett. Reggel azonban a kórházban észrevették a betörést s a csendőrséget értesítették róla. *Sümei* János őrsvezetőnek sikerült is elfogni *Szabó*t, aki már ekkora egy öltözet ruhát, kalapot, inget, bőrröndöt vásárolt, s Szekszárdról távozni akart. A csendőrség már csak 22 K 54 fillért talált nála, a többi elköltötte.

— **Automobil vállalkozás.** Egy németországi gyár képviselője a napokban tárgyalásoka-folytatott *dr. Szentkirályi Mihály* polgármesterrel. Ha 80—100 ezer korona befektetéssel érdekeltséget lehetne összehozni, a gyár automobilközlekedést létesítene Szekszárd, Paks, Dunaföldvár, Dombori és Hőgyész között. A szekszárd-paksi összeköttetés mindenestre kifizetné magát.

— **Vizvezetési előmunkálatok.** A szekszárdi vizvezetési előmunkálatait *Becsey* Antal vállalkozó mérnök már megkezdte. Segédjével együtt a terepfelvételeken dolgozik. Munkáját nagyon megnehezíti, hogy a városnak nincsen egy jó, hiteles térképe, így előbb azt kell a helyszíni felvételek alapján elkészítenie.

— **Nők az alkotmányban — másodsor.** A szekszárdi r. kath. olvasókör május 16-án, vasárnap este 8 órakor, saját nagytermében — másodsor hozza színre közkívánatra a „Nők az alkotmányban című» pompásan sikerült vígjátékot. Helyárok: I. hely 1 kor. 40 f. II. hely 1 kor., állóhely és diákjegy 50 fillér. Jegyek előre válthatók az elnökségnél és a kör házmesterénél.

— **A szekszárd-bátaszék-mohács-pélmónostori vasút.** A pécs-bródi vasúti összeköttetés ügye, amint már megírtuk, úgy látszik, mégis csak zátonyra jutott s kormányunk magasabb országos érdekből és katonai szempontból még sem ütheti el Szekszárdot és környékét ama feltétlen igazságától, hogy a 60 kilométerrel rövidebb boszniai vonal mégis csak ezen a természetesen önként kínálkozó uton vezetessék át. Erre vall a kerekedelemügyi miniszter leirata, amelylyel értesítette Baranyavármegye közönségét, hogy a belügyminiszterrel egyetértőleg feloldja Mohács nagyközségnek azt a véghatározatát, melylyel a bátaszék-mohácsi helyi érdekű vasútnak *Pallós Ignác* által tervezett létesítéséhez 160,000 korona hozzájárulási összeget szavazott meg. Azzal indokolja a miniszter ezt a határozatát, hogy *nem hosszabbította meg a nevezett cégnek ezen előmunkálati engedélyét*, mert ezen összeköttetésnek államasági avagy helyi érdekű alapon való megépítésének kérdésében az elhatározást későbbre tartotta fenn magának.

— **Betörés.** *Rozmayer* Ferencnek, tolnai birtokos szőlőjében levő villájába ismeretlen tettesek betörték s onnét mintegy 100 korona értékű ágyneműt elloptak.

— **Motoros szédelő.** *Pap* János pécsi származású kereskedelmi iskolai II. osztályu magántanuló (?) kerékpáron barangolja be az országot s ügyes mesék kitalálásával már valami 1200—1400 koronányi vagyont koldult össze s van két motoros kerékpárja is. Utóbb Kolozsvárról toloncolták haza Pécsre, hol 30 napi elzárásra itélték. Az ügyes szélhámos a rendőrségi fogházból is leveleket csempészett ki a Pécsi Naplóhoz, *Erreth* és *Benyovszky* főispánokhoz, *Baranya* vármegye alispánjához, sőt a belügyminiszterhez távirati panaszt adott be meghurcoltatása miatt. — *Panaszkodásának* azonban aligha lesz sikere, mert rá van bizonyítva, hogy Bródban, Felsőőrön, Oszlányban, Orsován, Budapesten, sőt ez év elején Dombóváron is követett el hasonló szédeléseket s mindezen helyekről toloncuton került haza. Budapesten *Lengyel* Zoltán utján akart szabadulni, aki azonban nem vállalta el védelmét.

— **Nagy lopás Dunaföldváron.** *König* Lajos dunaföldvári lakos, kereskedőtől e hó 5-én éjjel ismeretlen tettes betörés után 500 korona készpénzt, 1 darab arany nőgyűrűt, 1 darab forgópisztolyt, 100 darab rövidszivart és 50 darab hölgy cigarettát elloptott, ugyanezen éjjelen *Györe* Andor földvári kereskedő üzletajtáját is hamis kulccsal felnyitotta, de csak egy darab *Mária-Terézia* tallért és egy fekete bőrtárcát lopott el 3 kor. 60 fillér értékben. A csendőrség a szekszárdi kir. ügyészségnek jelentést tett.

— **Gazdátlan csikók.** *Grepl* Hugó Paks pusztá csámpai birtokán 2 drb. gazdátlan csikó találtatott. A tulajdonosát körözik.

Fogorvos Kovács J.

vásártér-utcai műtermében hiányzó fogak pótlása, csaposfogak, arany koronák és szájpádlás nélküli fogak (hidmunka) készítenek. Fogtömés, foghuzás és fogtisztítás a legjobb módszer szerint eszközöltetik. — Szegényeknek rendel d. e. 8—9 ig és d. u. 1—2 ig.

IRODALOM.

— **Ifjúsági lapok.** Ujból csak dicsérettel emlékezhetünk meg diákságunknak ezen kedvelt lapjáról. Örömmel látjuk, hogy úgy tartalommal, mint illusztrációkban mindinkább gazdagodik és minden kérdést felölel, ami a tanuló ifjúságot érdekli. Ismeretterjesztő és szórakoztató cikkei, úgyszintén szebbnél-szebb közleményei hasznosak és gyönyörködtetőek és minden diákot érdekelnek. Azonkívül pályázatai által munkára, nemes versenyre ösztönzi az ifjúságot, módot nyújtván arra, hogy képességeiket összemérjék. Az Ifjúsági lapok munkatársai irodalmunk legkiválóbbjai. P. Ábrahám Ernő, Apor László, Balla Ignác, Balla Miklós, Bányai Elemér, Biró Lajos, Cholnoki Viktor, Csáth Géza, Feleki Sándor, Kosztolányi Dezső, Móricz Zsigmond, Náday Pál, Nográdi László, Pásztor Árpád, Szini Gyula, Toneli Sándor, A sakkrovatot Maróthi Géza vezeti. Jól teszi minden szülő, ha ezen lapot megrendeli diákfia részére, mert hasznosabb és olcsóbb ajándékot nem nyújthatna gyermekének. Az Ifjúsági lapok előfizetési ára egész évre 4 kor. 80 fill., fél évre 2 kor. 40 fill., negyed évre 1 kor. 20 fill., egyes szám ára 12 fill. Mutatványszámot díjtalanul küld a kiadóhivatal Budapest, V., Nádor-utca 16 szám.

— **Szarvas-viperák.** Megemlékeztünk arról a kedves s fővárosi írói körökben is méltánylást talált szépirodalmi kötetéről, amelyet kollégánk, Betnár Béla a Tolnamegyei Ujság szerkesztője adott ki a múlt évben Bonyhádon. A fenti címmel értesülésünk szerint most a Szarvas-viperáknak második kiadása is megjelent. A legmelegebben ajánljuk ezt az élvezetes, szépen irt könyvet olvasóink szíves figyelmébe. Megrendelhető Bonyhádon, a szerzőznél. Ára 2 korona.

EGYLETEK, TARSULATOK.

Az Egyesült Szekszárd Tolnamegyei Nőegylet zárszámadása. Ferdinánd János egyleti pénztárnok elkészítette az egylet múlt évi számadását. E szerint a bevétel volt 1908-ban: 3741 korona 11 fillér, a kiadás 2999 korona 37 fillér, a készpénz maradvány 741 korona 11 fillér. Az egylet vagyona 25.240 korona 59 fillér. Jövő évre 3091 korona 74 fillér bevételt s ugyanannyi kiadást irányoztak elő. Az egyletnek van: 8 alapító, 205 rendes és 92 pártoló tagja. Az alapító tagok a következők: gróf Apponyi Géza, gróf Benyovszky Rezsőné, Bartal Béla, Bezerédj Andor, Kovács Sebestyén Endréné, Mádi Kovács Istvánné, dr. Novák Sándor, Vizsolyi Akosné. A közgyűlést, amint már jeleztük május 9-én délután 4 órára hívta össze gróf Apponyi Géza nélnök.

Az Egyesült Szekszárd Tolnamegyei nőegylet közgyűlése. A szekszárdi nőegylet Sass Istvánné tb. elnök vezetésével a múlt vasárnap tartotta meg évi szokásos közgyűlését. Wigand János titkár igen szép szavakkal emlékszik meg elődjéről Krammer Jánosról, majd az egész évben előfordult s az egyletet érintő mozgalmakról számol be. Jelentését a közgyűlésen jelenlevő tagok élénk éljenzéssel fogadták, s azt Ferdinánd János egyleti pénztárnok indítványára szöszereint jegyzőkönyvbe vették. Miután még elfogadták a Ferdinánd János pénztárnok által előterjesztett számadást és költségvetést, a tisztújítás következett. A régi tisztikar és választmány újból megválasztott. Új választmányi tag Wigand Jánosné lett.

PÉNZINTÉZETEK.

Tervezet és aláírási felhívás.

A törvényhozás legújabb intézkedései következtében a mezőgazdasággal és kézműiparral foglalkozó osztály személyi hitele jelentékenyen leszállván, mint másutt, úgy nálunk, Szekszárd városában és általában az egész vármegyére területén felmerült annak szüksége, hogy a létérdekeiben leginkább megtámadott gazda, iparos és kereskedő osztály hiteligenyeinek kielégítése, ennek alapján gazdasági életének fellen-

ditése, a tőkeképzés és a takarékoság előmozdítása céljából Szekszárdon, a vármegye székhelyén új pénztárat alapítsanak.

Ezért mi, alulírottak a következő feltételek mellett részvénytársasági alapon pénztárat alapítunk.

1. A társaság cége: Tolnamegyei mezőgazdasági és iparbank.

2. A társaság tartama: 60 év.

3. A társaság tárgya: Hitelegyletek és kézi zálogintézetek létesítése, a kölcsönösség alapján olcsó és gyors hitelek nyújtása, betétek elfogadása és gyümölcsöző kezelése, valamint minden takarékpénztári és banküzlet körébe tartozó ügyletek kötése és lebonyolítása, végül mezőgazdasági termékekre, ipari és kereskedelmi árukra előlegek nyújtása, azok vétele és eladása.

4. Az alaptőke 200,000 korona, mely 2000 darab egyenkint 100 koronás névre szóló részvény befizetése által alakítatik.

5. A részvényjegyzés zárideje: 1909. június hó 15.

6. Minden jegyzett részvényre az átirataskor 10%-ot, vagyis 10 koronát, az alapítási költségekre pedig részvényenkint 3 koronát kell fizetni. A további befizetéseket pedig a következőleg kell teljesíteni: 20%-ot 1909. júl. 15-ig, a további 20%-ot 1909. november hó 1-ig, 25%-ot 1909 november 15-ig, 25%-ot pedig 1909 december hó 31-ig.

A befizetések a Tolnavideki Takarékpénztár részvénytársaságnál Tolnán eszközleendőek és pedig cheque útján, melyet minden részvény aláírónak a nevezett pénztárat küld meg.

7. Az első 3 év tartamára az igazgatóságot, a választmányt, az ügyészt és az intézeti tisztviselőket az alapítók nevezik ki. A Tolnavideki Takarékpénztárnak, mely intézet jelentékenyebb jegyzéssel szándékozik az alapításban részt venni, biztosítatik azon jog, hogy az alapítók fent körülírt jogának gyakorlásában jegyzett részvényei arányában képviseltesse magát az igazgatóságban és felügyelőbizottságban, amely joga nevezett intézetnek alapszabályszerűleg is biztosítatik.

Az alapítók a részjegyzést a kitűzött zárlathatáridő előtt is berekeszthetik és tulajdonosok esetén a részvények felosztását saját belátásuk szerint eszközölik.

Az új pénztárat alapítói a következők: Tolnavideki Takarékpénztár r.-t. Tolna, Dr. Szász Endre ügyvéd Szekszárd, Dr. Zsigmond Ferenc ügyvéd Szekszárd, Dr. Herczeg Gyula orvos Szekszárd, ifj. Schuler Gusztáv ékszerész Szekszárd, Molnár József g. e. titkár Szekszárd, Füglein Ferenc birtokos Szekszárd, Nyéki Mihály birtokos Szekszárd, Roth Ferenc mészáros Szekszárd, Székelyi József iparos Szekszárd, Új János birtokos Szekszárd, Nagy János birtokos Szekszárd, Vesztergombi Antal birtokos Szekszárd, Füglein János birtokos Szekszárd, Takler Ferenc birtokos Szekszárd, Vesztergombi István birtokos Szekszárd és Mutschenbacher Ödön iparos Szekszárd.

TANÜGYI HIREK.

Rovatvezető: Nagy Béla.

A közigazgatási bizottsági ülés tanügyi intézkedései.

Tolnavármegye közigazgatási bizottsága folyó hó 12-én tartotta rendes havi ülését, melyen Tihanyi Domokos kir. tanácsos, tanfelügyelő jelentette, hogy április havában 80 tanteremben 43 iskolát és 3 óvointézetet látogatott meg.

Az egyes előadott ügydarabok közül a következőket említjük föl:

Szemcséd községnek a Csehi szőlőhegyi községi iskola felállítására egy évi halasztás engedélyeztetett.

Medina község, községi gazdasági ismételő-iskola felállítására köteleztetett.

Kardos Ferenc mucsai rk. tanító hátralevő terménybeli járandóságának kiszolgáltatására a főszolgabíró utasított.

A mőzsi rk. iskola IV. tantermének kibővítése iránt a pécsi rk. püspökség megkeresett.

A Nagyszokoly községi állandó menedékház építési szerződése jóváhagyott.

A teveli rk. fiu- és leány gazdasági ismételő-iskola létesítését a bizottság tudomásul vette.

Tanítók fegyelmi ügyeiről miniszteri rendeletre minden év január havában kimutatásos terjesztendő fel.

A szekszárd-ujvárosi községi állandó menedékház pótépitkezése 85 korona értékben teljesített.

Szentandrás-pusztán községi iskola felállítását határozta el Bölske község képviselőtestülete. Az ez ellen beadott fellebezést a bizottság a tiszt ügyésznek véleményezés végett kiadta.

A miniszter ajándéka. A m. kir. földmívelésügyi miniszter a dunaföldvári külön szaktanítói gazdasági ismételő-iskolának 5000 drb gleditschia csemetét, 1400 drb gyümölcsfa vadeseget és 2000 darab nemes fűzfadugványt adományozott.

Tiszteletdíj. Hum József paksi r. k. tanító részére, ki az ottani áll. polg. fiúiskolánál az éneket tanítja; továbbá Király Ferenc tanár részére a tornatanításért, havi 16-17 korona tiszteletdíj utalványoztatott.

Tanítóválasztás. Az udvari-i rk. tanítói állomásra Oertl Kálmán sárdi okl. tanító választott meg.

Iskolalátogatás. A kir. tanfelügyelő megvizsgálta a zombai, kétyi, felsőnáni, nagytor-mási, dunaszentgyörgyi, Gindicsalád-szőlőhegyi állami iskolát, a zombai, kétyi, felsőnáni és a dunaszentgyörgyi állandó menedékházat.

Iskola bezárás és megnyitás. A borjádi községi iskola betegség miatt bezárattott, a decsi ref. iskola pedig a járvány megszűntével megnyitattott.

Ifjúsági könyvtár. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter értesítette Tolnavármegye kir. tanfelügyelőjét, hogy ifjúsági könyvtár adományozására mindig vesz fel a költségvetésben egy bizonyos összeget, de azt vármegyénként osztja szét, Tolnavármegyére még nem került a sor, így majd csak későbbi években kap belőle.

Iskolaépítés. Az ozorai róm. kath. iskolaszék az ottani hercegi várban lévő 2 tanterem helyett, újnak felépítését határozta el.

Előadás díjazása. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ismeretterjesztő előadásokért Paráté György paksi áll. polg. isk. igazgatónak 20, Günsz Gábor tanárnak 60, Király Ferencnek 20, Kun Kálmánnak 80 koronát utalványozott.

Ingyen taneszközök. A miniszter ingyen taneszközöket engedélyezett a miszlai róm. kath. iskolának.

Kétheti szünet borgazdasági tanfolyamot hallgató tanítók. A szőlő- és borgazdasági tanfolyamra felvett tanítók 2-2 heti szünetet élvezhetnek.

Iparostanonciskolai tanítói tanfolyam. Konrád Jakab dunaföldvári rk. hitközségi tanító a szegedi áll. felsőkereskedelmi iskolával kapcsolatosan szervezendő iparostanonciskolai közismereti tanítói tanfolyamra a f. évi nagy szünetében 4 heti tartamra saját költségére fölvetett.

Iskola bezárás. A sárszentlőrinci ág. hitv. ev. iskola és községi állandó menedékház járványos betegs. g miatt hatóságilag bezárattott.

Üres állások vannak a gerjéni ref., a sióagárdi r. k., a szekszárdi r. k., a dunaszentgyörgyi ref., a görbői községi, a miszlai r. k., a madocsi ref., a nagykönyii r. k., a bonyhádi r. k., a bátaszéki községi, a cikói r. k., a pálfai r. k., a dombóvári állami, a gindicsaládi állami, a düzsi r. k. és a szemcsédi községi iskoláknál.

BIRÓSÁGI ÜGYEK.

Esküdtzéki tárgyalások.

A szekszárdi kir. törvényszéknél az 1909 év május hó 24-én kezdődő esküdtzéki ülészakban a következő ügyek tárgyalatnak.

1909 május 24

Rablás és szándékos emberölés büntetével terhelt ifju Bognár János elleni bűnügy.

1909 május 25

1. Rablás büntetével terhelt Sárközi József és tsa elleni bűnügy. 2. Szándékos emberölés büntetével terhelt Berki József elleni bűnügy.

1909 május 26

Szándékos emberölés büntetével terhelt Rác József és Rác Sándor elleni bűnügy.

1909 május 27

1. Szándékos emberölés büntetével terhelt Vancsa Dávid elleni bűnügyek.

1909 május 28

1. Rablásbüntetével terhelt Lázár István és tsai és 2. a szándékos emberölés büntetével terhelt Feketi István elleni bűnügyek és

1909 május 29

A rablás büntetével terhelt Biró Lajos elleni bűnügy.

SPORT.

Céllövészet. A tamási sportegylet folyó hó 12-én céllövészet keretében mutatkozott be a nagyközönségnek. A lövés végeztevel kijött az egylet markotányos kocsija, a közreműködők és a nézőközönség pedig letelepedett ozsonázi a Vas-Gerebenta körül. Ozsona után különböző testedző játékok voltak, először a felnőttek, majd a gyermekek számára is. A lövéshez golyósfegyvereket adtak Dr. Freyler Károly, Pongrácz Aladár, hadnagy, Havas Béla, tisztartó és Miklós Károly erdőmérnök. Löttek száz lépésre félalakra és kétszáz lépésre egészalakra. A vívást naponként gyakorolják a tagok az egylet helyiségében.

NYILT-TÉR.

Felhívás!

Minden nő, aki csak némileg ad arca üdéségére, nem mulaszthatja el még a tavasz beállta előtt a

Valeria crémet és szappant

használni, mert csak ez az egyedüli, amely megakadályozza a szeplők, májfoltok és mittesserek és egyéb arctisztálanságok beálltát.

A crém ára 1 korona, szappan 70 fillér. Vidékre is készséggel szállít utánvét mellett „Garay“ Drogéria Szekszárd, Széchenyi-utca, (dr. Hangel-féle ház.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Furulya. Gyenge, vékonyka hang. Egyébként már más lapban is megjelent. Az újabbat majd közöljük. Üdvözlét, **Tudósító.** Köszönjük az ilyen támogatást. Az újságként beküldött hírt mi hoztuk először, tőlünk vették át a többi lapok, így nincs kedvünk újból visszavenni. **B.** Nagyon szívesen rendelkezésére állunk bármikor, jelen e etben azonban, amikor az illető állatorvos csak törvényben előírt kötelességét teljesíti, nem tartjuk megengedhetőnek a panaszos felszólítás kiadását.

3896—tk. 909.

Árverési hirdetmény.

A tamási-i kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a szekszárdi takarékpénztár végrehajtónak Pénzes Ferenc, illetőleg gondnoka Szentpáli József szakályi lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében nevezett végrehajtató 2000 kor. tőke. ennek 1908. évi május hó 1. napjától járó 7% kamata, 7% késedelmi kamata, 118 kor. 10 fillér per- és végrehajtási, úgy az árverési kérvény körül felmerült és ezennel 36 korona 30 fillérben megállapított követelése, valamint az ezennel csatlakozónak kimondott dr. Mayer Gyula szekszárdi ügyvéd 6 korona tőke és járulékaiból álló követelésének kielégítése céljából a szekszárdi kir. törvényszék a tamási-i kir. bíróság területén fekvő, a szakályi 765. sz. betétben A I—2 sor. 360., 361. hrsz. alatt felvett ingatlanok, a 137. sz. házzal 908 kor. A szakályi 765. sz. betétben A II 1—11. sor. 676., 677., 2941., 2942., 2943., 4148., 4592., 4593., 4594., 5107., 5125. hrszámok alatt felvett ingatlanok 1014 kor. A szakályi 765. sz. betétben A I. 1. sor. 2777. hrsz. alatt felvett ingatlan 334 kor. A szakályi 765. sz. betétben A I. 2. sor. alatt felvett 21642. rész legelőilletőség 20 kor. kiküldési árban a C. 4. alatti özv. Pénzes Józsefné javára bekebelezett háznelvezeti szolgalmi jog nélkül az 1909. évi július 20. napjának délelőtti 10 órákor Szakályi község házánál végrehajtató képviselője vagy igazolt helyettese közbenjötté mellett megtartandó árverésen el fognak adni.

Figyelemztetnek venni szándékozók, hogy az árverés megkezdése előtt a kiküldési ár 20%-át bánatpénzül letenni, a

vételért 3 egyenlő részletben 5 százalék kamataival együtt a tamási-i kir. adóhivatalnál, mint bírói letétpénztárnál lefizetni kötelesek, továbbá, hogy a felsorolt ingatlanok a megállapított kiküldési ár kétharmadánál olcsóbban nem fognak eladni, a legmagasabb ajánlatot tevő köteles a leütés után bánatpénzét az általa tett ajánlat 20 százalékára kiegészíteni, a különbözetet a kiküldött kezébe nyomban letenni, különben ajánlata nem fog figyelembe vétetni s a nyomban folytatandó árverésen részt nem vehet.

Az árverési feltételek hivatalos óra alatt ezen tkvi hatóságnál, úgy Szakály község házánál megtekinthetők. Jelen árverés a szakályi 765. sz. betét és a 8137 tk. 1908. sz. beadvány rangsorában feljegyzettni rendeltetik.

Tamásiban a kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóságnál 1909. évi április hó 27. napján.

Várady,
kir. járásbíró.

Magy. kir. államvasutak 81187/909. számhoz.

Étkező kocsik közlekedése a m. kir. államvasutak vonalain 1909. május hó 1-től kezdve.

Étkező kocsik						
Tétel	Vonal	Indul			Érkezik	
		honnán	órakor*	számu vonattal	hová	órakor*
1	Budapest keleti p. u.—Wien—Bruck—Királyhidán át	Budapest k. pályaudvarról	205	4	Wienbe	640
		Wienből	850	1	Budapest k. pályaudvarra	130
2	Budapest keleti p. u.—Wien—Bruck—Királyhidán át	Budapest k. pályaudvarról	920	2	Wienbe	208
		Wienből	210	3	Budapest k. pályaudvarra	705
3	Budapest nyugoti p. u.—Wien—Marcheggen át	Budapest ny. pályaudvarról	515	108	Wienbe	935
		Wienből	4	103	Budapest ny. pályaudvarra	140
4	Budapest nyugoti p. u.—Wien—Marcheggen át	Budapest k. pályaudvarról	905	104	Wienbe	1215
		Wienből	755	107	Budapest ny. pályaudvarra	905
5	Budapest nyugoti p. u.—Wien—Marcheggen át	Budapest k. pályaudvarról	230	106	Wienbe	655
		Wienből	255	105	Budapest ny. pályaudvarra	710
6	Budapest nyugoti p. u.—Kolozsvár	Budapest ny. pályaudvarról	200	504	Kolozsvárra	1030
		Kolozsvárról	520	503	Budapest ny. pályaudvarra	150
7	Kolozsvár—Brassó	Kolozsvárról	611	502	Brassóba	144
		Brassóból	214	501	Kolozsvárra	1050
8	Budapest nyugoti p. u.—Karánsebes	Budapest ny. pályaudvarról	240	704	Karánsebesre	1027
		Karánsebesről	528	703	Budapest ny. pályaudvarra	125
9	Budapest keleti p. u.—Piski	Budapest k. pályaudvarról	200	602	Piskire	1001
		Piskiről	508	601	Budapest k. pályaudvarra	115
10	Budapest keleti p. u.—Zimony	Budapest k. pályaudvarról	320	904	Zimonyba	1018
		Zimonyból	619	903	Budapest k. pályaudvarra	105
11	Budapest keleti p. u.—Zimony	Budapest k. pályaudvarról	710	906	Zimonyba	153
		Zimonyról	252	905	Budapest k. pályaudvarra	1000
12	Budapest keleti p. u.—Fiume	Budapest k. pályaudvarról	700	1002	Fiuméba	722
		Fiuméből	755	1001	Budapest k. pályaudvarra	935
13	Budapest keleti p. u.—Zágráb	Budapest k. pályaudvarról	410	1004	Zágrábra	1134
		Zágrábról	440	1005	Budapest k. pályaudvarra	1215
14	Budapest keleti p. u.—Sátoraljaújhely	Budapest k. pályaudvarról	735	402	Sátoraljaújhelyre	1233
		Sátoraljaújhelyről	439	403	Budapest k. pályaudvarra	955
15	Budapest ny. p. u.—Zsolna VI/15-től IX/15-ig Kassáig 1. 16. tételt	Budapest ny. pályaudvarról	705	1404	Zsolnára	133
		Zsolnáról	320	1405	Budapest ny. pályaudvarra	945
16	Budapest nyugoti p. u.—Kassa—Zsolna, Poprádfelkán át csak június 15-től szeptember 15-ig	Budapest ny. pályaudvarról	705	1404 11 12		
		Kassáról	722	1405		
17	Budapest nyugoti p. u.—Pozsony	Budapest ny. pályaudvarról	650	1406 112	Pozsonyba	1005
		Pozsonyból	610	111 1413	Budapest ny. pályaudvarra	930

Buffet kocsik

1	Budapest nyugoti p. u.—Debrecen	Budapest ny. pályaudvarról	655	512 1702	Debrecenbe	1208
		Debrecenből	442	1701 511	Budapest ny. pályaudvarra	955
2	Budapest keleti p. u.—Csup	Budapest k. pályaudvarról	215	404 410	Csupra	939
		Csupról	523	409 401	Budapest k. pályaudvarra	100
3	Budapest keleti p. u.—Kassa	Budapest k. pályaudvarról	650	1502	Kassára	1144
		Kassáról	521	1503	Budapest k. pályaudvarra	1020
4	Budapest keleti p. u.—Kassa VI/15-től IX/15-ig Poprád-Felkái 1. 5. tételt.	Budapest k. pályaudvarról	150	1504	Kassára	700
		Kassáról	850	1501	Budapest k. pályaudvarra	155
5	Budapest k. p. u.—Poprád-Felka csak VI/15-től IX/15-ig	Budapest k. pályaudvarról	150	1504 6	Poprád-Felkára	932
		Poprád-Felkáról	630	5 1501	Budapest k. pályaudvarra	155
6	Budapest nyugoti p. u.—Orsova	Budapest ny. pályaudvarról	940	708	Orsovára	718
		Orsováról	816	707	Budapest ny. pályaudvarra	635

Jegyzet: Az étkező- és buffet-kocsik étkező-termeit I. vagy II. oszt. menetjeggyel bíró utasok vehetik igénybe, külön illeték fizetése nélkül.

A buffet-kocsikban levő ülőhelyekkel bíró különszakaszok azonban csak I. osztályra érvényes menetjegyekkel, illetve menetigazolványokkal bíró utasok által használhatók.

* Az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig közlekedő vonatokról a percek fekete vonallal vannak aláhuzva.

Értesítés.

A bátai erdőbirtokosság részéről f. hó 20-ára hirdetett vadászati jog bérbeadás elhalasztatott.

Ujdonság! Diványpárnák fénykép.

**NE TÖRJE A FEJÉT
alkalmi ajándék**

miatt, mert a legszebb meglepetés egy jól sikerült

fénykép,

mely az egész megyében csakis

Kiss Jenő

„Kossuth“ műtermében

Szekszárd, Széchenyi-utca 65l.

A legszebb kivitelben készülnek:
Medallonok, nagyítások, olaj és
aquarell festmények.

Állandóan fűtött terem.

Sikerért kezeskedem

Ujdonság! Fényképek selyemre.

Ujdonság! Kézoló és gallér-bobozók fényképpel.

FRITZ L. GYULA

VAS-, SZERSZÁM- és GAZDASÁGI GÉPKERESKEDÉSE

SZEKSZÁRD.

1-3

Ajánlja az összes vasárakat, rudvasakat, tengelyeket és vasgorendákat, valamint épület és butorvasalásokat. Eredeti „VERMOREL“ és „ATTILA“ permetezőket

és hozzátartozó alkatrészeket.

Valódi

ZRINYI MIKLÓS-féle KASZÁK

kizárólagos elárúsítása teljes jótállással.

Tolnavármegye alispánjától.

5484/1909. szám.

Hirdetmény.

A Tolnavármegye tulajdonát képező épületek fentartásánál folyó 1909 évben szükséges következő kisebb javítási és tatarozási munkálatok lettek engedélyezve:

1. A Szekszárdon levő megyei központi székháznál	2282 K 68 f.
2. A Bonyhádon levő főszolgabírói magánlak és hivatal épületnél	1194 K 04 f.
3. A Tamásiban levő főszolgabírói hivatal és magánlak épületnél.	1495 K 41 f.

összeg erejéig.

A fentemlített munkálatok kivételének biztosítása céljából az **1909 évi június hó 7-ik napjának d. e. 10 órájára** a vármegyei alispáni hivatalos helyiségben tartandó zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek.

A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt és sértetlen borítékba helyezett és öt pecséttel ellátott ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig hozzám annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előirt, az engedélyezett költségösszeg 5 százalékának megfelelő bánatpénznek a szekszárdi m. kir. adóhivatalnál történt letételét igazoló pénztári nyugta csatolandó.

Megjegyzem, hogy a fentebb kiirt munkálatok mindegyikére külön-külön ajánlat adandó be és együttes ajánlatot tenni nem lehet.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a szekszárdi m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Szekszárd, 1909. évi május hó 7-én.

Simontsits, alispán.

3436/1909. sz.

Tolnavármegye dunaföldvári járásának főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

A **Dunaszentgyörgy** községben ujonnan rendszeresített **aljegyzői** állásra ezennel pályázatot hirdetek s felhívom a pályázni óhajtókat, hogy az 1883. évi I. t. c. 6. s illetve az 1900. évi XX. t. c. 3. szakaszában előirt, képesítésöket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket hozzám **folyó évi május hó 26-ig** nyujtsák be.

Az állás javadalmazása: Havi előleges részletekben fizetendő évi 1000 korona fizetés és egy butorozott szobából álló lakás, természetbeni fűtés és világítással.

A választást folyó évi május hó 27-én d. e. 9 órakor Dunaszentgyörgy község házában fogom megtartani.

Paks, 1909. május hó 10-én.

Rassovszky Julián,
főszolgabíró.

Debulay Imre

lakatos-üzlete Szekszárdon, —
ajánlja saját készítményü állandó raktáron lévő **takarék-tűzhelyeit.**

Értéktelen gazon és falombon neveljük a drága prémü és izletes husu

EZÜST NYULAT.

Olcsón beszerezhető s. jegyzőnél Gerjen.

1-2

Imakönyvek

reformátusok és katolikusok részére.

Kapható:

Molnár-féle könyv- és papirkereskedésben

SZEKSZÁRD, Kaszinó-bazár.

Bérbeadó házak.

Egy 7 és 4 szobás ház kerttel, (külön-külön) Szentmihály naptól **dr. Hilbert Istvánnál** bérbe adandó.

Fischl Lajos butor- és épület-asztalos, a „Pirnitzer József és Fiai“ kereskedők házában dus raktárt tart, a legújabb és legmodernebb butorokból, szalon-ebédlő- és irodaberendezésekből, részletfizetésekre is. Azonkívül nagy raktárt tart vasbutorokból. Asztalos-munkák a leggyorsabban, jutányos áron készülnek.

Fa-árjegyzék

a tolnai erdőirtási vállalattól

26-52

	Kor.
Szilfahasáb méterölenként	34.-
Szilgömb	30.-
Tölgyhasáb	31.-
Lágyhasáb	22.-
Lágygömb	19.-

Házhoz szállítva saját kocsimmal **K 1.40** az újvárosi új temető melletti fatelepről. Venni szándékozók előjegyezhetnek a **nyári időszakban** és **Szabó Emil** újvárosi kereskedőnél.

Ideális arcz-eréme a zsirtalan

DIANA ARCZKENŐCS

nappali használatra.

Az arcznak üde színt kölcsönöz és azt bársonypuhává teszi.

Éjjeli használatra a zsirszerű

DIANA ARCZKENŐCS

szepítő, májfolt és mindennemű arc-tisztítatlanság ellen.

Ára 1 korona.

Diana szappan 70 fillér.

Diana hölgypor 1 kor.

Kapható:

Szeghy Sándor gyógyszer-tárban Szekszárdon. 36-52

Kőrösy Józsefhentes és virstlis üzlete
Szekszárd, Széchenyi-utca.

Ajánlja mindenkor friss állapotban lévő hentesáru cikkei, nevezetesen: **Töltött sertés láb, magyar szalámi, nyelvsajt, krakkói, párisi, berlini májsajt, mozaik, fasirozott, kilónként 2 korona, szalfaládé darabja 10 fillér, frankfurti virstli párja 16 fillér, továbbá e szakmába vágó összes élelmi cikkei.**

Vidéki megrendelések postafordultával elintéztetek.

1-12

Üzlet megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, miszerint **Szekszárdon Széchenyi-utca 140. szám alatt** (volt Martin-féle ház) a mai kornak megfelelő

butor üzletet

nyitottam.

Raktáron tartok legújabb divatu, szolid kidolgozású butorokat igen jutányos áron.

Egyben felhívom a nagyérdemű közönség szíves figyelmét ugyanazon házban levő **asztalos-műhelyemre**, hol minden igényeknek megfelelő modern butorok elkészítését bármely rajz után elfogadom.

Kívánatra tervekkel szívesen szolgálok.

Főtörökvesem olcsó árban jó minőségű butort szállítani.

Midőn ezt a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, kérem szíves pártfogását.

Kiváló tisztelettel

Laskó Károly

asztalos és butorraktáros.

1282. sz.

kb. 909.

Tolnavármegye közigazgatási bizottságától.

Hirdetmény.

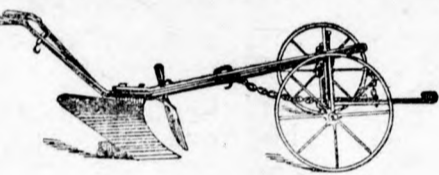
A m. kir. államvasutak kérelme folytán a tolnanémedi vasuti megállóhely kibővítésének céljaira igénybe venni szándékolt ingatlanra vonatkozó kisajátítási terv megállapítása céljából a m. kir. kereskedelmi minister úr 1909. évi 26244. számú rendelete s az 1881. évi XLI. t. c. 33. §-a értelmében kiküldött bizottság által **Pincehely állomáson** (a vasuti felvételi épületben) megtartandó tárgyalás időpontjául **1909. évi május hó 24-ik napjának délutáni 1 órája** tüzetvén ki, erről, valamint a kisajátítási terv és összeírás egyik példányának Tolnanémedi községhezánál betekintés végett történt kitételéről az érdekeltek azon figyelmeztetéssel értesítettek, hogy a kiküldött bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekeltek közül senki sem jelenik meg.

Szekszárd, 1909. évi április hó 28.

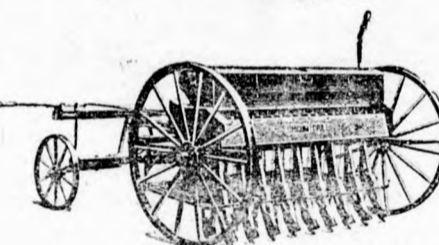
Főispán szabadságon:

Simontsits Elemér

alispán.

Az eredeti **Bächer egyetemes acélekék**

a jelenkor legfőbb eszközei, melyek törhetőlen tégelyacél ekefejjel, páncél kormánylemezzel és hengerezett acélből készült gerendelyvel vannak ellátva.

Az eredeti **Melichar "Unikum Drill" egyetemes sorbavetőgép** a legmodernebb szerkezetű gép, amely minden magnum vetésére kerékcserélés nélkül feltétlen pontossággal pár pillanat alatt beállítható. Könnyű kezelés! Mérsékelt önsúly! Legcsekélyebb vonóerősükséglet!

UTÁNZATOKTÓL ÓVAKODJUNK !!

A valódi **JOHNSTON-féle** amerikai

fűkaszálók, széna forgatók és teljesen acél gyűjtő-gereblyék, könnyű marokrakók és kévekötő aratógépek a hazai talajviszonyokra a legalkalmasabbak!

Elsősorú anyag, egyszerű szerkezet, könnyű kezelés, csekély vonóerősükséglet és feltétlen megbízható munkaképesség a JOHNSTON gépek alapelvei.

VEZÉRKÉPVISELET ÉS FŐRAKTÁR:

BÄCHER RUDOLF -- MELICHAR FERENCZ

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 68. SZ.

3120-909.

Tolnavármegye központi járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

A Tolnavármegye központi járásához tartozó Tolna nagyközségben üresedésbe jött

segédjegyzői állásra

pályázatot hirdetek.

A községi segédjegyző javadalmazása: a község részéről 730 kor., állami hozzájárulás 270 kor., összesen 1000 korona és 120 korona évi lakbér illetmény.

Felhívom a pályázni kívánókat, hogy az 1900. évi XX. t. c. 3. §-ában előírt képesítést és eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket **f. évi május hó 28-ig** nálam nyujtsák be.

A választás határnapját később fogom kitűzni.

Szekszárd, 1909. évi május hó 9-én.

Bajó Pál

főszolgabíró.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a Szekszárd-Szállóval szemben lévő todrász üzletemet a **Kaszinó-Bazár** épületbe, a **pénzügyigazgatósági palotával szembe** helyeztem át.

Nb. pártfogást kérve továbbra is maradok

tisztelettel:

Gál István,
todrász és brobély.

2-3

Szőlőoltvány!

Régi szőlők hiányainak pótlására 2 éves

gyökerű száza	20 K
Gyökeres fásoltvány ezre	180 »
» szépséghibával »	90 »
» zöldoltvány »	160 »
Sima »	90 »
Gyökeres riparia portalis vastag »	32 »
» 2 éves »	40 »
Sima riparia portalis »	18 »
» vékony »	8 »
Gyökeres hazai nemes vessző »	30 »
Sima »	10 »

40 legjobb fajban, teljes jótámmal, azon kötelezettséggel, hogy ha a küldött anyag meg nem felel, azt visszaveszem s a pénzt visszaadom. **Árjegyzék ingyen.** Le van benne írva a Csodaszőlő, Pozsonyi fehér, Muscat Ottonel, Csabagyöngye. — Hegyi borok eladása.

Borárak:

Gyöngyösi siller	Hl.	32 K
Visontai		36 »
Gyöngyösi fehér asztali		34 »
» pecsénye		38 »
Visontai Rizling		44 »
» Muskotály		70 »
» vörös bikavér		70 »

Székely I. József

Gyöngyös,
Szent Urbán templom.

756—1909.

Hirdetmény.

Felsőireg község elöljárósága a község képviselőtestületének 26—rky—1909. sz. a. hozott határozata alapján közhírré teszi, hogy Felsőireg község határában gyakorolható **vadászati jog** 1909. augusztus 1-én kezdődő 6 egymás után következő évre **1909. évi június hó 9-én d. e. 9 órakor** Felsőireg község tanácstermében **nyilvános árverésen bérbe fog adatni.**

Bérleti feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.
Kelt Felsőiregen, 1909. évi május 6-án.

Ifj. Arany

íjegyző.

1-3

Szalai József

bíró.

MAYFARTH PH. és TSA

szabadalmazott

önműködő „SYPHONIA“-ja mégis a legjobb permetező

szőlőknek, komi's ültetvényeknek, gyümölcsfa-károsítók kiirtására, levélbetegségek ellen való védekezésre, a szegecs és tormáncs stb. megsemmisítésére. Hordozható és kocsira szerelt permetezők 10, 15, 60 és 100 liter folyadék számára petroleum-keverő-készülékkel vagy anélkül.

Tessék ábrázolatot és leírást kérni a cégtől

MAYFARTH PH. és TSA

gépgyárak, különleges gyár borsajtók és gyümölcsértékesítő

Több mint 620 arany-, ezüst-melerm stb. kitüntetéssel.

BÉCS II/1, Taborstrasse 71.

Kimerítő képes árjegyzék ingyen. — Képviselők és viszontelárusítók kívántatnak

7-10

Csak szakértő kereskedőktől vásárolhatunk előnyösen!

A Styria- és Demokrata kerékpárok

Két évi jótállás!

az elsők között is elsők.

Két évi jótállás!

Az összes alkatrészekből, acetylén-lámpákból, csengők, kürtök stb. felszerelési tárgyakkal és a legjobb minőségű kerékpárgummiakból állandó, nagyválasztékú raktár.

Jó minőség! Olcsó árak!

Nagy javító műhelyünkben mindenféle munkát olcsón és pontosan készítünk.

Puch-motorkerékpárok és automobilon tolnamegyei képviselői. — Használt kerékpárokat becserélünk.

Kedvező részletfizetések!

Árjegyzék ingyen.

Az eredeti AFRANA és WETTINA

varró- és mûhímozógépek a legtökéletesebb gyártmányok.

Singer családi, karikahajós, Central-Bobbin és iparos varrógépeink körforgó szerkezettel a legtartósabbak, miért is minden varrógéperért 10 évi kezességet vállalunk.

Kedvező fizetési feltételek.

Nagy varrógép- és kerékpárjavító műhely.

Használt varrógépeket becserélünk.

Alkatrészek az összes rendszerű varrógépekhez. — Szakértő mûgépészünket kívánatra bárhova vidékre is kiküldjük.

Tolnamegye legnagyobb gépraktára.

Tökéletes

Beszélőgépek (Grammophonok)

és hanglemezek, a legjobb felvételek, nagy választékban, részletfizetésre is

MÜLLER TESTVÉREK

varrógép-, kerékpár- és gazdasági gépek raktárában

Szekszárd, Kaszinó-bazár.